

LAGUTSKOTTETS betänkande № 5/1951 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om läroplikt i landskapet Åland.

Med anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

Alltsedan landskapet övertog förvaltningen av folkskolväsendet i landskapet, har landskapet varit i avsaknad av egen landskapslag om läroplikt. Rikets läropliktslag och därtill anslutna verkställighetsförförordning hava tillämpats, ehuru dessa principiellt bort antagas av landstinget till de delar, som underligga landstingets lagstiftningsbehörighet. De principiella synpunkterna hava emellertid här fått vika för de rent praktiska, ty det ligger i sakens natur att landskapets lagstiftning om läroplikten skulle överensstämt med rikets. Det måste även medgivas, att några olägenheter icke varit förknippade härmed.

Att frågan nu kommit upp beror närmast därpå, att läropliktslagen och verkställighetsförförordningen under årens lopp undergått så många förändringar, att det blivit önskvärt att alla gällande stadganden sammanföras till en lag, ty särskilt för lekmannen som lagtillämpare inställa sig numera stora svårigheter vid tillämpningen av lagen.

Ifråga om grunderna för undervisningen och vad därmed har samband underlyder detta lagstiftningsgebit rikets myndigheter, varmot landstinget i övrigt är behörigt att lagstifta. I förstnämnda hänseende har i lagförslaget icke heller införts annat, än det som i riket är gällande och som skall gälla även här. I anseende härtill och då avsikten icke är att självständigt lagstifta beträffande annat, än det som underlyder landstingets kompetens, synes

det icke möta några hinder för landstinget att behandla lagförslaget sådant det förelagts landstinget.

Lagförslaget bygger i huvudsak på rikslagstiftningen och detta är helt naturligt. De avvikelser, som i vissa hänseenden gjorts, bero av särförhållandena i landskapet och de erfarenheter, som under årens lopp vunnits. Grunderna för läroplikten beröras enligt utskottets uppfattning likväl icke av dessa avvikelser.

De ändringsförslag, som utskottet gjort ifråga om lagtexten, hänföra sig i huvudsak till språkbehandlingen och behöva icke närmare motiveras, enär lagen in extenso utskrives i betänkandet. Sålunda ändringar har utskottet gjort i nedannämnda lagrum.

§ 22. Föreskrifterna i mom. 2 böra stå i överensstämmelse med stadgandena i § 14, till vilka de hänföra sig, varför härav betingad ändring företagits.

§ 27. Enligt sista momentet i förslaget skall folkskoldirektionens beslut beträffande ferierna stadfästas av folkskolinspektorn ifråga om skolorna på landet, medan folkskolinspektorn i Mariehamn äger hos direktionen göra framställning om ferierna och direktionen fatta beslutet. Enligt utskottets uppfattning synes folkskoldirektionerna kunna ombetros uppgiften att utan inspektors medverkan fastställa tiden för ferierna, helst tiden skall fastställas inom i lagrummet närmare angivna gränser. Förfaringssättet blir därigenom smidigare, utan att själva saken blir lidande. Sista momentet har omstilisierats i enlighet härmed.

Slutstadgandet har omredigerats för att understryka, att nödigen befunden utvidgning av skollocaliteterna bör vara verkställd före den 1 augusti 1958.

Med hänvisning till ovan sagda får utskottet därför för landstinget vördsammast föreslå,

att landstinget ville antaga nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om läroplikt i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Om läroplikt i allmänhet.

1 §.

Barn i landskapet Åland, vilka icke äro utländska medborgare, äro underkastade läroplikt enligt denna landskapslag.

Angående andesvaga barns läroplikt stadgas särskilt.

2 §.

Läroplikten avser inhämtande av det mått av kunskap och färdighet, som i folkskola meddelas.

Undervisningsspråket i folkskola, som åtnjuter understöd av landskapet, skall vara svenska.

3 §.

Läroplikten inträder vid höstterminens början det kalenderår, under vilket barnet fyller sju år, och upphör vid vårterminens slut det år, under vilket barnet fyller femton år, eller ifall det kunskapsmått och den färdighet, som i 2 § stadgats, icke uppnåtts, sexton år.

Den i föregående moment nämnda tid för läropliktens fullgörande må framskjutas ett år, där barnets målsman eller folkskolans direktion prövar det för barnet nyttigt.

Utan avseende å ålder skall barn anses hava fullgjort sin läroplikt, så snart det erhållit avgångsbetyg från folkskolan eller annorledes inhämtat motsvarande mått av kunskap och färdighet.

4 §.

Befrielse från läroplikten må beviljas barn för kroppsslyte eller svag hälsa i den mån, som av läkare prövas nödigt. Kan intyg av läkare ej utan större svårighet anskaffas, ankommer befrielsen på

vederbörande folkskoldirektions prövning, såvitt befrielsen icke gäller hela skolgången under längre tid än en termin, i vilket fall barnet skall på kommunens bekostnad undersökas av läkare.

För bristande fattningsförmåga må barn med folkskolinspektors begivande av direktionen i erforderlig utsträckning befrias från läropliktens fullgörande. Där kommun för sådana barn anordnat särskild undervisning på sätt i 12 § stadgas, vare dessa plitkiga att taga del däri.

Av annan synnerlig orsak vare skolföreståndare berättigad att på anhållan av barnets målsman medgiva befrielse från läroplikten för högst en månad samt med direktionens bifall för högst en läs-termin.

Angående befrielse från religionsundervisningen är särskilt stadgat.

2 kap.

Om läropliktens fullgörande.

5 §.

Läroplikten bör av barn fullgöras i folkskola, därest ej barnet erhåller motsvarande undervisning i annan skola eller i hemmet.

6 §.

I varje kommun skall för läropliktens fullgörande finnas ett tillräckligt antal folkskolor, så förlagda, att barnen i allmänhet icke hava från hemmet längre väg till folkskola i eget distrikt än fem kilometer. I enlighet härmed bör distriktsindelningen för folkskolorna i landskommunerna granskas och härvid beaktas, att av sådant till två eller flere kommuner hörande bosättningsområde, som icke lämpligen kan fördelas på övriga skoldistrikt inom vederbörande kommuner, skall bildas ett särskilt skoldistrikt.

Kommunens beslut i ärendet bör av landskapsnämnden oförändrat godkännas eller förkastas, i vilket senare fall landskapsnämnden

äger, med angivande av skälen för förkastande samt med nödiga anvisningar, återförvisa ärendet för uppgörande inom viss tid av ny ändamålsenlig distriktsindelning. Därest landskapsnämnden anser sig icke kunna oförändrat godkänna kommunens i saken fattade nya beslut, äger nämnden avgöra frågan i enlighet med föreskrifterna i denna landskapslag.

Fastställd distriktsindelning kan ändras i samma ordning.

Uti kommun, där landskapsnämnden finner det i följd av geografiska skäl möta stora svårigheter att fullgöra den i första momentet stadgade skyldighet, vare inrättandet av folkskolor beroende av kommunens prövning. Dock åligger det kommun att ofördröjligen vidtaga åtgärd om inrättande av folkskola i distriktet, därest inom kommunen finnes ett sammanhängande område, till storleken motsvarande i första momentet angivet skoldistrikt, såframt inom distriktet eller området finnes minst det antal skolpliktiga barn, som enligt denna landskapslag förpliktar kommun till inrättande av folkskola. Med beaktande härav må distriktsindelningen ändras i dessa kommuner.

7 §.

Folkskolan utövar sin verksamhet antingen som fullständig folkskola, vilken indelas i lägre och högre folkskola, eller som folkskola med förkortad lärokurs.

Fullständig folkskola omfattar sju årsklasser, av vilka de tvenne lägsta bilda den lägre och de fem högre årsklasserna den högre folkskolan. Folkskola med förkortad lärokurs har ävenså sju årsklasser, men arbetar med en lärare, sålunda att en del av lästiden användes till undervisning i de två lägsta och den andra delen i de fem högre årsklasserna. I vardera skoltypen meddelas fortsättningsundervisning under ett års tid.

Med landskapsnämndens tillstånd kan i fullständig folkskola

tredje klassen tillfälligt överföras till lägre folkskolan.

Den högre folkskolan är alltid fast. Lärotiden i densamma är trettiosex veckor av läsåret. Dock må eleverna i de två eller tre högsta årsklasserna under hösten, då lantbruks- eller andra till befolkningens stadigvarande näringsfång hörande brådiskande arbeten sådant påkalla, genom direktionens beslut befrias från skolgång för högst femton dagar av skolarbetet. Likaså må i lägre folkskola med en lärare enligt direktionens beslut en klass helt eller delvis undervisas ensam under högst tre veckor i början av läsåret, varvid övriga elever åtnjuta ledighet. Direktionens beslut skall ofördröjligen delgivas inspektorn.

Den lägre folkskolan är antingen fast, i vilket fall läraren arbetar inom ett eller också turvis inom två distrikt, eller ambulatorisk, varvid läraren är i verksamhet turvis på två orter inom skoldistriktet. Lärotiden är trettiosex veckor, om läraren är i verksamhet på en undervisningsort, samt aderton veckor, om läraren arbetar på två undervisningsorter.

Folkskola med förkortad lärokurs är alltid fast. Undervisningstiden i densamma är fyrtio veckor.

Den egentliga folkskolan är sexårig, därest kommunen anordnat tvåårig dagfortsättningsundervisning.

8 §.

I Mariehamn skall finnas fortsättningsklasser, som ansluta sig till folkskolan och huvudsakligen avse utbildning för det praktiska livet. Denna undervisning meddelas om dagen.

Med landskapsnämndens begivande kunna i särskilda fall avvikelser göras från bestämmelsen rörande undervisningens meddelande om dagen.

I varje folkskola på landet skall läsårsvis enligt av inspektör godkänd plan meddelas fortsättningsundervisning under minst ett-hundra timmar, såframt minst åtta läropliktiga eller frivilliga

deltagare anmäla sig. Är antalet deltagare mindre, må kommun anordna för dessa undervisning vid folkskola i något annat distrikt, såvitt detta med tillämpning av stadgandena i 10 § 1 mom. i avseende å de fortsättningsundervisning underkastade är möjligt. Finnes ej möjlighet därtill och är antalet deltagare minst fem, skall fortsättningsundervisning meddelas vid folkskola i eget distrikt etthundra timmar under läsåret.

Vid beräkandet av det för den i föregående moment nämnda fortsättningsundervisningen tillkommande arvodet anses tjugofem fortsättningsundervisningstimmar motsvara den i 21 § landskapslagen om kostnaderna för folkskolväsendet stadgade veckotimmen.

9 §.

I distrikt, där antalet barn, vilka böra intagas i högre folkskola, uppgår till minst tjugofem, skall finnas högre folkskola samt, om antalet barn, som böra intagas i lägre folkskola, uppgår till minst tolv, en därtill ansluten lägre folkskola, som arbetar trettiosex veckor av året.

Där antalet barn, som böra intagas i högre folkskola, understiger tjugofem samt fullständig folkskola icke av kommunen i distriktet inrättats, skall undervisning meddelas i folkskola med förkortad lärokurs.

Är hela antalet barn, som böra intagas i högre och lägre folkskola, mindre än tjugofem, vare kommun likväl icke pliktig att för dem bekosta undervisning i deras eget distrikt, men åligge densamma att dock bidra till deras skolgång i ett annat distrikts folkskola.

10 §.

Barns målsman, vare sig han är finsk medborgare eller icke, må låta barn, som äro i läropliktsåldern och som ännu icke genomgått folkskolas lärokurs, avgiftsfritt besöka skola i det distrikt, där han är bosatt eller vistas för arbetsförtjänst. I stället för denna

rätt må målsmannen dock kunna erbjudas tillfälle att temporärt under ett helt läsår i sänder låta barnet besöka annan folkskola i kommunen eller skola i främmande kommun, såframt ej barnets väg till skolan kommer att överstiga fem kilometer eller kommun enligt 9 § 3 mom. är pliktig att för barnen bekosta undervisning i deras eget distrikt.

Målsman är dessutom berättigad att under iakttagande av stadgat förfarande sätta barn i annan folkskola i samma kommun, såvitt därav icke föranledes indragning av landskapsunderstödet för avlönande av lärare inom det egna distriktet eller ock inrättande eller uppehållande av eljest onödig tjänst i det andra distriktet eller anskaffande av extra byggnad.

Målsman må sätta barn i folkskola inom främmande kommun, såframt motsvarande antal på kommunens område bosatta barn samtidigt kommer att besöka folkskola i målsmannens egen kommun eller den främmande kommunen därtill samtycker. Barn från främmande kommun vare kommunen dock ej skyldig att intaga i sin skola, om i följd därav ny lärartjänst måste inrättas eller eljest överflödigt tjänst uppehålls eller ock extra byggnad anskaffas.

11 §.

I högre folkskola må icke flere än fyrtio elever åtnjuta samfällad undervisning, ej heller flere än trettiofyra i lägre folkskola.

Överstiger antalet barn, som skola samfällt undervisas, ovan nämnda tal, må kommunen vid skolan anställa flere lärare eller dela skoldistriktet.

12 §.

Sedan Mariehamns invånarantal stigit till minst tiotusen, vare staden pliktig anordna särundervisning för de i 4 § 2 mom. omnämnda barn.

3 kap.

Om övervakande av läropliktens fullgörande.

13 §.

Folkskoldirektion skall under inspektors och landskapsnämndens inseende hava vårdnad därom, att inom dess distrikt läroplikten fullgöres i enlighet med denna landskapslag.

Denna omvårdnad kan av kommun i vissa avseenden överlätas på en särskild nämnd eller annan kommunal myndighet.

14 §.

Folkskoldirektion skall föra förteckning över läroplikt underkastade barn inom distriktet, för vilket ändamål vederbörande prästerskap, församlingsföreståndare och den, som för civilregister, äro pliktiga att lämna nödiga uppgifter.

15 §.

Försummar målsman sin skyldighet att låta barn regelbundet besöka skola, eller ombesörjer han icke för detsamma motsvarande undervisning, skall direktionen anmoda målsmannen att fullgöra sagda skyldighet samt, där han icke låter sig därav rätta, anmäla honom hos allmänna åklagaren till åtal inför domstol eller hos socialnämnden för åtgärd.

Finner domstol målsman förvunnen om sådan försumlighet, döme honom till högst femtio dagsböter.

16 §.

Läropliktigt barn må icke intagas som elev i sådan skola, i vilken undervisning icke meddelas under lika många veckotimmar och lika många läsår som på folkskolans motsvarande stadium.

Landskapsnämnden skall övervaka, att jämväl andra än kommunala skolor, i vilka meddelas för läropliktens fullgörande erforderlig undervisning, uppfylla i 1 mom. föreskrivna villkor och även i övrigt fylla sitt ändamål.

Åtnjuter barn för fullgörande av sin läroplikt undervisning på annat sätt än i folkskola inom eget distrikt, vare barnets målsman pliktig att vid ingången av varje läsår därom anmäla hos direktionen för vederbörande folkskola samt, därest den barnet meddelade undervisningen icke står under landskapsnämndens inseende, vid utgången av varje läsår till folkskoldirektionen insända av kompetent person utfärdat intyg över arten och omfånget av barnet meddelad undervisning. I brist på intyg, som kan godkännas, åligger direktionen att i sådant avseende låta anställa förhör med barnet. Finner direktionen sådant nödigt, vare berättigad att låta verkställa förhör vid slutet av varje lästermin. Förhöret må verkställas av barnets lärare i närvaro av en av direktionen utsedd kompetent person. Med kompetent person avses i denna paragraf kompetent lärare vid högre folkskola eller, om barnet befinner sig på lägre folkskolans stadium, även kompetent lärare vid lägre folkskola.

Befinnes det att hemundervisningen, oaktat påminnelse, icke motsvarar sitt ändamål, må direktionen ålägga målsmannen att inom förelagd tid låta intaga barnet i skola.

Målsman, som icke åtnöjes med direktionens beslut, äger rätt att hänskjuta ärendet till vederbörande inspektors avgörande.

Varje landskommun bör efter överläggning med inspektor uppgöra och till landskapsnämnden för fastställelse insända i överensstämmelse med denna landskapslag uppgjord plan angående ordningen och tiden för grundandet av folkskolor, antalet lärare samt läropliktens verkställande.

Kommunens beslut i ärendet bör av landskapsnämnden oförändrat godkännas eller förkastas, i vilket senare fall landskapsnämnden

122
18 §.
äger, med angivande av skälen för förkastandet samt med nödiga anvisningar, återförvisa ärendet i och för uppgörande inom viss tid av ny ändamålsenlig plan. Därest landskapsnämnden anser sig icke kunna oförändrat godkänna kommunens i saken fattade nya beslut, äger landskapsnämnden avgöra ärendet i noggrann överensstämmelse med landskapslagens föreskrifter.

Anses avvikelse från bestämmelserna angående distriktsindelningen vara nödvändig till följd av lokala eller andra förhållanden i enskilda fall, ansöke kommunen därom hos landskapsnämnden.

Uppgår antalet gosselever vid högre folkskola till minst ett-hundra, skall i skolan finnas en särskild lärartjänst för gossarnas slöjdundervisning. Särskild lärare bör även finnas för flickornas handarbetsundervisning, om flickelevernas antal uppgår till minst etthundra.

I kommun, där minst femtio flickelever komma i åtnjutande av fortsättningsundervisning på dagen eller där minst tio skolor meddela sådan undervisning på aftonen, skall finnas särskild lärartjänst i huslig ekonomi.

Mindre kommuner böra gemensamt anställa lärare i huslig ekonomi, så att behovet av sådan lärare blir på motsvarande sätt tillgodosett.

Vid fullständig folkskola med två lärare böra dessa vara lärare vid högre folkskola.

Vad härförinnan stadgats angående högre folkskola, skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl med avseende å lägre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs.

Med barns målsman avses i denna landskapslag den, som huvud-

sakligen drager försorg om barnets vård och uppfostran.

4 kap.

Verkställighetsföreskrifter.

22 §.

Direktion för folkskola på landet skall årligen före den 1 augusti uppgöra förteckning över alla de barn, som äro bosatta inom skoldistriktet eller jämte sina på arbetsförtjänst varande föräldrar uppehålla sig därstädes och vilka under det löpande kalenderåret fyllt eller fylla minst sju och högst sexton år.

För denna förteckning bör direktionen i god tid införskaffa nödiga uppgifter från vederbörande prästerskap, församlingsföreståndare och den, som för civilregister, samt såvitt beträffar de barn, som endast tillfälligt vistas inom distriktet, av polismyndigheterna.

Denna förteckning skall under årets lopp kompletteras i mån av behov.

23 §.

Direktion för folkskola på landet åligger medelst anslag på lämplig plats i distriktet eller på annat lämpligt sätt uppmana alla inom distriktet bosatta eller där på arbetsförtjänst sig uppehållande målsmän för läropliktiga barn att meddela, huru de ämna draga försorg om fullgörandet av sina myndlingars läroplikt, varefter alla läropliktiga barn, om vilkas undervisning icke på annat sätt drages försorg, och vilka icke erhålla befrielse från läropliktens fullgörande eller anstånd därmed, kallas att infinna sig i skolan.

24 §.

Alla i ovannämnda förteckning upptagna dövstumma och blinda barn vare direktion pliktig att ofördröjligen anmäla hos landskapsnämnden, vilken, därest icke samtidigt meddelats, att barnet

på annat sätt kommer att erhålla tillfredsställande undervisning, skall hos rikets skolstyrelse anhålla om uppgift på, i vilken inrättning envar av dem skall intagas, samt därom underrätta direktionen.

Dövstumt eller blint barn, som icke på annat sätt erhåller undervisning, skall på landskapets bekostnad på utsatt dag sändas till i 1 mom. nämnd anstalt.

25 §.

Läsåret börjar vid fullständig folkskola på landet senast den 1 september.

Eleverna böra om våren deltaga i arbetena för istandsättandet av skolans trädgård, även om vårterminen därförinnan avslutats.

26 §.

Av folkskolas med förkortad lärokurs arbetstid, som fortgår fyra veckor och börjar under förra delen av augusti samt slutar i mitten av juni, skola sjuttio arbetsdagar användas till undervisning i de två lägre årsklasserna och den återstående arbetstiden till undervisning i de fem högre årsklasserna. Undervisning i de sistnämnda årsklasserna må om hösten och våren vid behov även förläggas till eftermiddagen, om främst undervisning i trädgårdsskötsel kommer i fråga.

27 §.

Läsåret vid folkskola på landet delas i två terminer av julferier om minst aderton dagar. I Mariehamn fastställas julferiernas längd genom reglemente.

Påskferierna skola fortgå från torsdagen före påsk åtminstone till följande måndag, sagda dagar medräknade.

Vid högre folkskola och vid lägre folkskola med trettiosex veckors arbetstid på samma ställe bör därutöver givas sportlov, som omfattar minst fyra sockendagar och begynner tidigast den 25

februari och senast den 5 mars eller i särskilda fall med inspektors begivande även senare, eller bör friluftsdagar anordnas. Vid reducerad folkskola kan anordnas sportlov eller friluftsdagar, omfattande högst fyra dagar.

Ferierna skola avräknas från skolans arbetstid. Likväl må av sportlovet hälften, dock ej över tre dagar, inräknas i arbetstiden, där skolans lärare i enlighet med av landskapsnämnden meddelade anvisningar under motsvarande tid leda elevernas sportövningar. Friluftsdagarna inräknas i den ordinarie arbetstiden. Närmare anvisningar om anordnande av friluftsdagar gives av landskapsnämnden.

Inom i denna paragraf stadgade gränser fattas beslut angående ferierna av direktionen.

28 §.

Veckotimantalet vid folkskolans första klass är 20-24, i andra klassen 24, i tredje klassen 28-30 samt i fjärde, femte, sjätte och sjunde klasserna 30-32.

Veckotimantalet vid fortsättningsundervisningen om dagen är 30-36.

29 §.

Lärare vid högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs är skyldig att undervisa högst 32 timmar i veckan, fortsättningsundervisningstimmarna däri inberäknade.

Lärare vid lägre folkskola bör vid sidan av sin egen tjänst i mån av behov undervisa högst fyra timmar i veckan vid högre folkskola eller fortsättningsklasser, såvitt han prövas vara kompetent att meddela sådan undervisning.

30 §.

Då elev i folkskola till följd av sjukdom eller annat giltigt förfall underlåtit att infinna sig i skolan, är barnets målsman

skyldig att snarast möjligt, helst samma dag, underrätta läraren om orsaken till elevens uteblivande.

Ingår icke sådan anmälan inom tre dagar och infinner sig icke barnet, oaktat målsmannen blivit därom uppmärksamrad av läraren, i skolan eller finnes eljest anledning därtill, må någon medlem av direktionen eller annan av direktionen utsedd lämplig person, då han blivit underrättad om förhållandet, förskaffa sig upplysning om orsaken till uteblivandet och, därest giltigt skäl icke föreligger, förehålla målsmannen, därest han anträffas, hans plikt med hänsyn till barnets skolgång.

Fortsättes eller upprepas sådant uteblivande utan orsak, anmanar direktionen den skyldiga antingen muntligen, efter det han tillkallats, eller genom bevisligen till hans hem sänd skrivelse att fullgöra sina förpliktelser.

Om såväl muntlig som skriftlig anmaning skall anteckning göras i direktionens protokoll.

Vid fortsatt försumlighet äger direktionen anmäla den skyldiga hos allmänna åklagaren eller hos socialnämnden för vederbörlig åtgärd.

Lärare vare pliktig att föra noggrann dagbok över elevernas frånvaro.

31 §.

Försummar barn mot sin målsmans vilja skolgången eller stör genom sitt uppförande skolans verksamhet och låter icke rätta sig genom skolans disciplinsmedel, åligger det direktionen att anmäla barnet till kommunens socialnämnd, på vilken det ankommer att vidtaga av saken påkallade åtgärder.

32 §.

Uti den plan, som landskommun jämlikt 18 § i denna landskapslag bör uppgöra angående ordningen och tiden för grundandet av folk-

skolor, ökandet av antalet lärare samt läropliktens genomförande skola följande omständigheter beaktas:

1) bestämmandet av tidpunkten, då varje distrikt skall förser med nödiga skolor, med angivande, skilt för varje distrikt, huruvida där till en början bör inrättas lägre folkskola eller folkskola med förkortad lärokurs eller fullständig folkskola, och i sistnämnda fall med huru många lärare vid den högre och huru många vid den lägre folkskolan, eller om tilläventyrs jämte högre folkskola bör inrättas endast lägre folkskola med 18 veckors kurs, antingen såsom fast eller ambulatorisk på två orter inom distriktet;

2) meddelande om folkskolornas inrymmande antingen i egna eller hyreslokaler;

3) utredning om huru man från kommunens sida ämnar draga försorg om barnens undervisning i de distrikt, i vilka med hänsyn till det ringa antalet barn i läropliktsåldern lagen icke fordrar inrättande av egen skola.

Av planen bör jämväl framgå, i vad mån kommunen, begagnande sig av den i 13 § 2 mom. av denna landskapslag medgivna rätt, tilläventyrs överlämnar omvårdnaden om läropliktens fullgörande i vissa avseenden åt en särskild nämnd eller annan kommunal myndighet än folkskoldirektion, så ock i vilken utsträckning barn i skolåldern må hända sättas i andra än det egna distriktets folkskolor.

Denna plan bör uppgöras på grundvalen av det i 6 § nämnda förslaget till granskning av distriktsindelningen och av kommunen insända till landskapsnämnden för fastställelse samtidigt med detta förslag.

Frågan angående granskning av distriktsindelningen och uppgörande av plan för läropliktens genomförande skall, sedan ett av kommunalfullmäktige nedsatt utskott i samråd med inspektor berett

ärendet, avgöras av kommunalfullmäktige.

33 §.

I reglementet för folkskolväsendet i Mariehamn bör ingå stadganden om:

1) på vilket sätt förtecknandet av de läropliktiga barnen och övervakningen av läropliktens fullgörande skola anordnas av staden;

2) huru fortsättningsundervisningen är anordnad; och

3) när skolåret börjar och slutar.

Detta reglemente bör vidare innehålla bestämmelser rörande ordnandet av de frågor, om vilka beträffande landskommun stadgas i 24 §.

34 §.

Då läropliktiga barn undervisas i andra skolor än läroverk, yrkesskolor eller kommunala folkskolor, bör landskapsnämnden övervaka att i dessa skolor meddelas undervisning i samma ämnen som på folkskolans motsvarande stadier och att undervisningen till sitt omfång motsvarar undervisningen i folkskolan på dessa stadier. Likaså bör landskapsnämnden tillse, att dessa skolor i sanitärt hänseende liksom även beträffande lärarnas kompetens och avlönning tillfredsställa skäligen anspråk.

35 §.

Som från övervakning fritagen hemundervisning, varom i regeringsformen är stadgat, anses all undervisning, som meddelas i familjens boningsrum.

36 §.

Angående övervakningen av att de i riket gällande grunderna för undervisningsväsendet iakttagas i landskapet är särskilt stadgat.

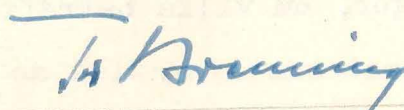
37 §.

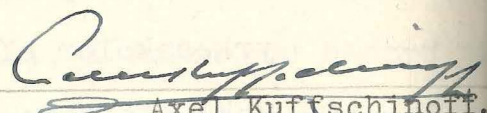
Denna landskapslag träder omedelbart i kraft. Därest ombildande

av egentlig folkskola till sjukklassig sådan kräver utvidgning av skollokaliteterna, skall denna vara verkställd till den 1 augusti 1958. Landskapsnämnden är berättigad att på ansökan bevilja kommun anstånd med verkställigheten av vad i 9, 11 och 20 §§ av denna landskapslag föreskrives, högst till den 1 augusti 1955. Stadgandet i 20 § 4 mom. skall tillämpas, då tjänst blir ledig i skola med två lärare eller då i tjänst varande lärare uppnår kompetens för lärartjänster vid högre folkskola.

Mariehamn den 23 februari 1951.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning.

Axel Kuffschinoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Herman Mattsson, J.A. Sjöblom, Jan Erik Eriksson och Paul Påvals.